

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา

จากการที่แต่ละปีประเทศไทยต้องขาดดุลการค้าให้กับต่างประเทศเป็นจำนวนเงินมหาศาลเนื่องจากเศรษฐกิจของประเทศไทยต้องพึ่งการนำเข้าจากต่างประเทศประกอบกับที่เศรษฐกิจตกต่ำในช่วงปี 2539 หน่วยธุรกิจต่างปลดพนักงาน รัฐบาลจึงมีแนวทางที่จะลดการนำเข้าและเพิ่มการส่งออกพร้อมกันนโยบายที่จะพัฒนาธุรกิจในระดับรากหญ้าโดยยึดหลักการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน โดยให้ชุมชนพึ่งตนเองได้ จากนั้นนโยบายและหลักการดังกล่าว รัฐบาลจึงได้ส่งเสริม รวมทั้งให้เงินอุดหนุนแก่ชุมชนเพิ่มขึ้น โดยให้ชาวบ้านบริหารจัดการกันเองพร้อมทั้งการประชาสัมพันธ์กันอย่างต่อเนื่องมาโดยตลอดโดยผลิตภัณฑ์ชุมชนในนามของสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP: One Tambon One Product) ก็เป็นอีกโครงการหนึ่งที่อยู่ในแผนนโยบายของภาครัฐ ซึ่งรัฐบาลได้จัดตั้งคณะกรรมการอำนวยการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์แห่งชาติขึ้นเพื่อการพัฒนาและส่งเสริมโครงการดังกล่าว

นโยบายดังกล่าวจึงส่งผลดีต่อชุมชน ซึ่งนอกจากจะเป็นการสร้างชื่อเสียงให้กับชุมชน โดยคนในท้องถิ่นแล้วยังเป็นการสร้างงาน สร้างรายได้ให้กับชุมชนรวมทั้งการทำให้ชุมชนรู้จักวิธีการบริหารจัดการธุรกิจของตน ยิ่งไปกว่านั้นยังเป็นการลดการอพยพของแรงงานเข้าสู่เมืองหลวง ดังนั้นธุรกิจชุมชนจึงเป็นแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยการนำทรัพยากรที่มีในท้องถิ่นมาเพิ่มมูลค่าโดยอาศัยฝีมือความละเอียดประณีตและสร้างสรรค์ผนวกกับภูมิปัญญาในท้องถิ่นที่สั่งสมมาตั้งแต่บรรพบุรุษผลิตเป็นสินค้าออกสู่ตลาดโลก แต่อย่างไรก็ตามในปัจจุบันธุรกิจชุมชนยังมีจำนวนไม่มากนักที่ประสบความสำเร็จเนื่องจากการตลาดและการจัดการที่ไม่มีประสิทธิภาพ

กลุ่มพัฒนาอาชีพบ้านคอนขม หมู่ที่ 7 ตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม เป็นกลุ่มทอผ้าที่ก่อตั้งมานานหลายปีซึ่งได้ประสบกับปัญหาและอุปสรรคด้านต่าง ๆ มากมาย และกลุ่มได้มีการปรับเปลี่ยนโดยใช้กลยุทธ์และวิธีการต่าง ๆ ด้วยการปรับปรุงการบริหารจัดการกลุ่ม รวมทั้งการพัฒนาทางด้านผลิตภัณฑ์และช่องทางการตลาดมาอย่างต่อเนื่องจนกระทั่งในปัจจุบันผลิตภัณฑ์ของกลุ่มได้รับการคัดสรรสุดยอดหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ระดับ 3 ดาว จากการพัฒนาของการรวมกลุ่มที่มีมาอย่างยาวนานและมั่นคงอยู่ได้

ประโยชน์ที่จะได้รับ

1. ทำให้รู้ถึงโครงสร้างการบริหารการจัดการและพฤติกรรมการตลาดของกลุ่มธุรกิจชุมชนตัวอย่าง
2. ทำให้รู้ถึงจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรคในอันที่จะนำไปส่งเสริมหรือแก้ไขต่อไป
3. ทำให้รู้ถึงสภาพปัญหาของกลุ่ม ตลอดจนแนวทางการแก้ไขเพื่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะได้นำไปปรับปรุงแก้ไขต่อไป
4. ได้รู้แนวทางการดำเนินธุรกิจของกลุ่มธุรกิจชุมชนตัวอย่างสำหรับการนำไปเผยแพร่ให้กับกลุ่มธุรกิจชุมชนอื่น ๆ หรือผู้ที่สนใจเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นต่อไป

แหล่งข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้จะใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา โดยใช้แหล่งข้อมูลทั้งข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิ ซึ่งข้อมูลปฐมภูมิได้มาจากการออกไปสัมภาษณ์กลุ่มธุรกิจชุมชนโดยเป็นการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง สำหรับข้อมูลทุติยภูมิได้มาจากหน่วยงานราชการ เช่น กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กรมการพัฒนาชุมชนและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องแล้วนำข้อมูลดังกล่าวมาตรวจสอบเพื่อศึกษาโครงสร้างการบริหารจัดการ พฤติกรรมการตลาด และการวิเคราะห์ SWOT เพื่อศึกษาจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรค ตลอดจนแนวทางการแก้ปัญหา

นิยามศัพท์

1. ธุรกิจชุมชน หมายถึงการรวมกันของประชาชนในท้องถิ่นเพื่อร่วมกันประกอบธุรกิจที่สามารถสร้างรายได้เพิ่มให้แก่ประชาชนในชุมชน
2. ผลិតภัณฑ์ชุมชน หมายถึงผลิตภัณฑ์ที่ผลิตจากการรวมกลุ่มของคนในชุมชน
3. กี๋ หมายถึงเครื่องมือที่ใช้ในการทอผ้า ซึ่งมีด้วยกัน 2 ชนิด คือ กี๋ตั้ง จะมีลักษณะเป็นโครงไม้เป็นแบบดั้งเดิมที่ใช้กันมาตั้งแต่อดีต และกี๋กระตุก เป็นกี๋แบบใหม่ที่พัฒนาให้มีคุณภาพและทอผ้าได้รวดเร็วยิ่งขึ้น
4. ฟืม หมายถึงอุปกรณ์ที่ใช้ประกอบการทำงานร่วมกับกี๋ มีลักษณะเป็นสี่เหลี่ยมผืนผ้า ทำด้วยไม้เนื้อแข็ง ตรงกลางพื้นเป็นช่องกล้ายหวี
5. กระสวย หมายถึงเครื่องมือที่บรรจุหลอดด้ายพุ่ง เพื่อที่จะนำเส้นด้ายไปขัดกับเส้นด้ายที่เป็นตัวทอได้อย่างสะดวก ตรงกลางมีร่องสำหรับบรรจุหลอดด้าย

6. ไน เป็นเครื่องมือเหล็กแหลม ใช้สำหรับปั่นค้ายที่ติดอยู่กับตัวหลา
7. กง หมายถึงเครื่องมือสำหรับใช้ในการปั่นค้ายออกจากไน แล้วปั่นเส้นค้ายไปยังตัว
- อ๊ก
8. อ๊ก หมายถึงเครื่องมือปั่นค้ายจากเหล็กไนที่ติดอยู่กับหลา

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY